

Medzinárodná vedecká konferencia
„AKTUÁLNE PROBLÉMY VOJENSKEJ LOGISTIKY A MANAŽMENTU ZDROJOV
V OBLASTI OBRANY A BEZPEČNOSTI - 2024“
23. októbra 2024, Liptovský Mikuláš

FAKTORY PODMIEŇUJÚCE KVALITU VZDELÁVANIA DÔSTOJNÍKOV OZBROJENÝCH SÍL SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Monika SAGANOVÁ

FACTORS CONDUCTING THE QUALITY OF EDUCATION OF OFFICERS OF THE ARMED FORCES OF THE SLOVAK REPUBLIC

Abstract:

The author of the article states the conditioning factors that affect the quality of education of the rank and file corps of officers. It focuses on specific military skills such as military logistics and command skills. The article uses the obtained statistical data together with the author's empirical findings. The article will point out the weaker areas of officer education, which, after removal, could lead to the optimization of the officer education process.

Keywords: *conducting factors, education, training, officers, military logistics, armed forces*

ÚVOD

Držiteľ Nobelovej ceny za mier, Martin Luther King, Jr. povedal: „Poslaním vzdelania je naučiť ľudí intenzívne a kriticky myslieť. Inteligencia a charakter je cieľom pravého vzdelania!“ Vzdelávanie je nepretržitý, premyslený a pravidelne optimalizovaný proces, ktorý poskytuje intelektuálny základ pre úspešné riadenie a vedenie ľudí v akomkoľvek sektore. O to viac je však vzdelávanie dôležité v OS SR, kde velenia a riadenie činnosti profesionálnych vojakov je priamo závislé od schopnosti a intelektu riadiaceho personálu, teda dôstojníkov. Vzdelávanie dôstojníkov musí byť zamerané na podporu kritického myslenia, rýchleho úsudku, plynulej komunikácie a čo najsprávnejšej analýzy. Rozvoj týchto zručností vstúpuje do mladých budúcich dôstojníkov už od prvého dňa štúdia Akadémie ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika v Liptovskom Mikuláši (ďalej len „AOS“).

Neskôr po ukončení štúdia k rozvoju daných zručností napomáhajú kariérne a odborné kurzy vedené Centrom vzdelávania (ďalej len „CV“) a vo veľkej miere taktiež zahraničné ekvivalentné kurzy na vojenskú hodnosť podľa prílohy č. 1 Služobného predpisu Hlavného služobného úradu 109 z 25. decembra 2022 o požiadavkách na vojenskú hodnosť

a odborných požiadavkách na výkon funkcie o úrovni znalosti cudzieho jazyka na vojenskú hodnosť a na výkon funkcie, o spôsobe ich získavania, o podmienkach uznávania požiadaviek na vojenskú hodnosť a odborných požiadaviek na výkon funkcie dosiahnutých pred účinnosťou zákona č. 281/2015 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Služobný predpisu HSÚ 109/2022“).

Kariérne a odborné vzdelávanie, rozširovanie znalostí a získavanie praktických skúseností je v kariére každého jedného dôstojníka nevyhnutné. V závere 21. medzinárodnej vedeckej konferencie organizovanej Katedrou spoločenských vied a jazykov, AOS gen. M. R. Štefánika bolo vyslovené motto: *„Profesijné vzdelávanie a vodcovské atribúty sú prepojené nádoby, ktoré je potrebné neustále inovovať a aj aktualizovať v dnešnom svete modernej medzinárodnej edukácie.“* (PETRUFOVÁ, 2022, str.28).

Na základe záverov konferencie môžem aj my dedukovať neustálu potrebu zhodnocovania a inovácie systému vzdelávania. Jedným z dôležitých krokov v rámci inovácie systému vzdelávania je zavádzanie nových informačno-komunikačných technológií (ďalej len „IKT“), modernizácia zariadení, snaha o zníženie deficitu vojensko-pedagogického personálu a celková optimalizácia získavania nových dôstojníkov OS SR.

Bezpečnostné prostredie, v ktorom pôsobia profesionálni vojaci, a hrozby, ktoré v ňom vznikajú sú nestále, rýchlo meniace a vyžadujúce kvalitné riadenie obrany štátu, rozsiahle spôsobilosti veliteľov, rýchle jednanie orgánov velenia a riadenia, a vysokú úroveň odbornosti a pripravenosti OS SR. K zabezpečeniu takýchto cieľov je potrebné neustále optimalizovať a modernizovať systém vzdelávania dôstojníkov, využívať pri tom najmodernejšie IKT, praktické skúsenosti a znalosti z predchádzajúcich situácií, novátorské postupy a modely vzdelávania po konkrétnych odbornostiach, tak aby sme dokázali držať tempo vývoja, a zároveň aby sa neustále zvyšovala profesionalita všetkých účastníkov vzdelávania.

1 HISTÓRIA VOJENSKÉHO VZDELÁVANIA

Od roku 1973, čo môžeme pokladať za vznik vojenského vysokoškolského vzdelávania na Liptove, sa súčasná AOS formovala, profilovala a prešla mnohými zmenami organizačnej štruktúry. Dňa 3. septembra 1973 začala **Vysoká vojenská technická škola** (ďalej len „VVTŠ“) pripravovať prvých poslucháčov, vojakov z povolania, na 11 katedrách spoločných pre vysokoškolskú aj stredoškolskú prípravu.

Počas nasledovných rokov sa menili legislatívne normy pre fungovanie vojenských škôl. Bol zmenený a doplnený branný zákon, urobené zákonné úpravy v priebehu služby

vojakov z povolania a novým zákonom o vysokých školách (zákon č. 39/1980) bol výrazne ovplyvnený aj vývoj VVTŠ. (VANĚK, 1993). Do vysokých vojenských škôl sa sústreďovala najmodernejšia vojenská a didaktická technika a maximálne úsilie bolo venované zabezpečeniu kvalifikovane pripravených pedagogických a vedeckých pracovníkov s cieľom vychovávať a vzdelávať kvalifikovaných, teoreticky a aj prakticky zdatných profesionálnych vojakov.

Vznikom samostatnej Slovenskej republiky vznikla Armáda Slovenskej republiky a bola zriadená **Vojenská akadémia**, ktorá vznikla zlúčením VVTŠ a Vysokej vojenskej pedagogickej školy v Bratislave. Vojenská akadémia (ďalej len „VA“) pripravovala vojenských profesionálov pre všetky druhy vojsk Armády Slovenskej republiky v príslušných študijných odboroch a špecializáciách, okrem odborností súvisiacich s letectvom. Vo VA boli zriadené štyri fakulty. Všetky študijné odbory a špecializácie boli na nich koncipované ako 5-ročné inžinierske štúdium, pričom obsah učiva bol v prvom ročníku rovnaký. VA bola jediná vysoká vojenská škola, ktorá vychovávala vojenských profesionálov pre pozemné sily a protivzdušnú obranu na Slovensku. Predstavovala najvyššiu vojenskú vzdelávaciu, výchovnú a vedeckú inštitúciu v Slovenskej republike. Jej hlavnou úlohou bolo poskytovať vysokoškolské vzdelanie, výcvik, ďalšie odborné a kariérne vzdelávanie a v neposlednom rade umožňovať tvorivé vedecké bádanie. (ADAMÍKOVÁ, 2013). Štruktúra VA pozostávala zo štyroch fakúlt:

Fakulta pozemného vojska, dekan plk. Belan,

Fakulta protivzdušnej obrany (PVO), poverený dekan plk. V. Jurčák

Fakulta logistiky, dekan plk. R. Morávek

Fakulta zabezpečenia velenia, dekan plk. D. Repčík

Dňom 31. augusta 2004 bola VA zrušená zákonom Národnej rady Slovenskej republiky zrušením zákona č. 185/1993 o zriadení akadémie v Liptovskom Mikuláši a od 1. septembra 2004 ju nahradila Akadémia ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika a zároveň bola zriadená **Národná akadémia obrany maršala Andreja Hadika** (ďalej len „NAO“). Študenti zrušenej VA pokračovali vo vzdelávaní na novovzniknutej AOS. V rámci organizačných zmien väčšina pracovníkov VA bola preradená do štruktúr AOS a NAO.

Národná akadémia pôsobila ako vzdelávacie a výcvikové centrum, ktoré uskutočňovalo vzdelávanie a výcvik formou kurzov. Jej poslaním bolo poskytovať výcvik a vzdelávanie na získanie a rozvoj vedomostí, intelektuálnych návykov a praktických zručností dôstojníkov a práporčíkov. Zodpovedala za základný výcvik a vojenský program kadetov, vstupný odborný výcvik absolventov AOS a civilných vysokých škôl, kariérne vzdelávanie a výcvik dôstojníkov, vzdelávanie a výcvik práporčíkov, zabezpečovanie medzinárodných kariérnych kurzov a medzinárodnej spolupráce.

Akademické vysokoškolské vzdelávanie zabezpečovala AOS a bolo oddelené od vojenského výcviku, ktorý mal byť vykonávaný na NAO. V procese transformácie rezortu obrany a národného systému vojenského vzdelávania a výcviku bola vykonaná integrácia poslania inštitúcií a dňom 31. augusta 2008 NAO zanikla. (ADAMÍKOVÁ,2013)

Akadémia ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika vznikla ako vysoká vojenská škola so štruktúrou bez fakúlt. Novovzniknutú AOS zabezpečovalo až trinásť katedier, čo bolo výsledkom štúdia posledných študentov VA. Posledné vojenské katedry skončili svoju činnosť v roku 2006, čo môžeme považovať za **posledné odborné vysokoškolské vzdelávanie** budúcich dôstojníkov na AOS. V priebehu ďalšieho obdobia sa štruktúra AOS formovala podľa požiadaviek súvisiacich s vysokoškolskou výučbou a od roku 2012 sa vyučovalo na siedmych katedrách – Katedra manažmentu, Katedra elektroniky, Katedra strojárstva, Katedra informatiky, Katedra spoločenských vied a jazykov, Katedra bezpečnosti a obrana a Katedra telesnej výchovy a športu.

V júli 2011 ukončili štúdium v AOS poslední študenti 4-ročného bakalárskeho štúdia a od septembra 2011 študujú v AOS výhradne študenti podľa nových 3-ročných bakalárskych študijných programov. Rozbehol sa proces začlenenia vojenského programu do študijných programov, ktorého cieľom je skrátiť celkovú prípravu vojenských profesionálov a tak naplniť oprávnenú požiadavku ozbrojených síl Slovenskej republiky. Taktiež ako pozitívny obrat vo vzdelávaní budúcich dôstojníkov možno považovať vznik nových katedier. Od roku 2021 sa budúci dôstojníci vzdelávajú na jednej z nasledovných katedier - Katedra elektroniky, Katedra strojárstva, Katedra informatiky, Katedra spoločenských vied a jazykov, Katedra bezpečnosti a obrana a Katedra telesnej výchovy a športu, Katedra logistického zabezpečenia a Katedra vojenskej taktiky a operačného umenia.

Veľmi markantný a pozitívny význam v oblasti vzdelávania budúcich dôstojníkov má aj nedávny nárast vysokoškolských učiteľov so skúsenosťami a znalosťami z praxe počas pôsobenia v konkrétnych jednotkách, na útvaroch alebo v rámci celého rezortu MO.

2 ZÁKLADNÉ VÝCHODISKÁ PRE ZABEZPEČENIE KVALITY VZDELÁVANIA DÔSTOJNÍKOV

Medzi jeden zo základných dokumentov zdôrazňujúcich dôležitosť systematického prístupu k zabezpečovaniu kvality vzdelávania, vrátane pravidelného hodnotenia a zlepšovania procesov patrí **Vnútný systém zabezpečovania kvality AOS (č. Q-50, 2002)**, ktorý popisuje systém zabezpečovania kvality vzdelávania. Vychádza z Dlhodobého zámeru na obdobie 2022 – 2032 (č. Q-333, 2021), z dokumentu Politiky na zabezpečovanie kvality (č. Q-43, 2021) a zo štandardov pre zabezpečovanie kvality vysokoškolského vzdelávania. Zároveň sa opiera o vymedzenie poslania Akadémie ozbrojených síl. Zahŕňa stanovenie požiadaviek, realizáciu činností, pravidelné vyhodnocovanie a rozvoj kvality vo vzdelávaní, vede a tvorivých činnostiach.

Štandardy pre vnútorný systém zabezpečovania kvality, sú dokumentom, ktorý stanovuje politiku a štandardy, ktoré vysoká škola uplatňuje na zabezpečenie kvality poskytovaného vzdelávania. Základným princípom je prijatie primárnej zodpovednosti vysokej školy za kvalitu poskytovaného vzdelávania na všetkých súčastiach vysokej školy, na všetkých úrovniach a vo všetkých aspektoch vzdelávania.

Ďalším dokumentom, ktorý rámcuje kvalitu vojenského vzdelávania je **Vnútný systém kvality Centra vzdelávania Akadémie ozbrojených síl generála M. R. Štefánika** (č.: AOS - 275/3 - 13/2018) , ktorý sa zameriava na zabezpečenie kvality vzdelávania v rámci Centra vzdelávania. Na základe § 87a zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách je Vnútný systém kvality CV odvodený od Vnútrného systému kvality AOS, ktorý bol potvrdený Akreditačnou komisiou vlády SR v rámci komplexnej akreditácie AOS v roku 2016 - v súlade s Bolonskou deklaráciou z roku 1999 a Štandardami a usmerneniami na zabezpečovanie kvality v Európskom priestore vysokoškolského vzdelávania. Základný opis tohto systému je uvedený v dokumente Vnútný systém kvality AOS. V súlade s čl. 2 ods. 5 tohto dokumentu sa Vnútný systém kvality CV, okrem citovaného zákona č. 131/2002 Z. z., riadi aj požiadavkami smernice BiSC 75-7 o vzdelávaní a individuálnom výcviku (E&IT).

Smernica BiSC 75-7 podrobne opisuje priebeh a požiadavky NATO na inštitucionálnu akreditáciu vzdelávacieho a výcvikového zariadenia (Education and Training Facility - ETF).

Hlavnou snahou CV je dosiahnuť čo najvyššiu kvalitu vzdelávania profesionálnych vojakov prostredníctvom neustáleho zvyšovania kvality existujúcich a pripravovaných kurzov, čo je podporované novými poznatkami manažmentu skúseností (Lessons Learned) a vývojom doktrín. Pre splnenie požadovanej úrovne kvality zavádza centrum vzdelávania procesy a postupy, ktoré sú hlavnou témou tohto dokumentu. (Vnútný systém kvality Centra vzdelávania AOS, 2018).

Vyššie uvedené dokumenty sú vnútornými predpismi a nariadeniami rámcujúce kvalitu vzdelávania zabezpečujúcu Akadémiou ozbrojených síl. Medzi strategické dokumenty, ktoré pojednávajú o vojenskom vzdelávaní môžeme zaradiť **Obrannú stratégiu Slovenskej republiky**, ktorá stanovuje požiadavku na doplňovanie a udržiavanie vojenského personálu v požadovanom *počte a kvalite, zvyšovanie jeho vzdelania*, odbornej a fyzickej pripravenosti, psychickej odolnosti, jeho vlastenecké cítenie a *rozvoj líderských kvalít veliaceho personálu*. Taktiež deklaruje, že Slovenská republika zabezpečí na obranu štátu ľudské zdroje najmä v ozbrojených silách, v ostatných výkonných prvkoch systému obrany štátu a v orgánoch štátnej správy, pričom *skvalitní ich výber a prípravu, zabezpečí ich profesionalitu, odbornosť, morálne kvality, podmienky na ich udržanie*. (Obranná stratégia Slovenskej republiky, 2021)

Dlhodobý plán rozvoja obrany s dôrazom na výstavbu a rozvoj ozbrojených síl Slovenskej republiky s výhľadom do roku 2035 kladie dôraz na rozvíjanie moderných foriem vzdelávania a prípravy profesionálnych vojakov v rezortných i mimorezortných vzdelávacích zariadeniach doma a v zahraničí. Ambíciou je nárast personálu tak, aby zohľadňoval nárast požiadaviek a objemu úloh plnených OS SR a aby sa súčasne zabezpečil rozvoj vojenského vzdelávania a vojenskej vedy. Na Akadémii ozbrojených síl generála M. R. Štefánika sa počíta s 5%-ným nárastom počtu personálu a taktiež s obnovou a modernizáciou infraštruktúry AOS do konca roku 2035. (Dlhodobý plán rozvoja obrany s dôrazom na výstavbu a rozvoj OS SR, 2022).

3 FAKTORY PODMIEŇUJÚCE KVALITU VZDELÁVANIA

Od vzniku samostatných ozbrojených síl SR v roku 1993 po rozdelení spoločného štátu až doteraz boli namiesto investícií a systémového prístupu k vojenskému vzdelávaniu viac uplatňované operatívne, improvizované riešenia a experimenty bez potrebnej analýzy možných negatívnych externalít pre rozvoj vojenskej vedy a praxe. Najmä z tohto dôvodu je v súčasnosti potrebné prehodnotiť a optimalizovať systém vzdelávania. (PAPŠOVÁ, 2023, str. 102).

Súčasný vzdelávací proces, jeho kvalitu a následne výkon a stabilitu pôsobenia dôstojníkov ozbrojených síl je podmienený faktormi

- *v oblasti ľudských zdrojov*, kde má enormný vplyv na celkové odborné vzdelávanie dôstojníkov deficit odborného vojensko-pedagogického personálu. spôsob získavania dôstojníkov OS SR prostredníctvom dôstojníckeho kurzu pre absolventov vysokých škôl (ďalej len „DKAVŠ“).

- v oblasti finančných zdrojov, od ktorých je závislá už beztak časovo náročná modernizácia infraštruktúry vzdelávacích inštitúcií, zavádzanie nových informačno-komunikačných technológií do procesu vzdelávania,

3.1 Faktory v oblasti ľudských zdrojov

3.1.1. Deficit vojensko-pedagogického personálu

Enormné znižovanie počtu pedagogických pracovníkov AOS v období rokov 2004 až 2010 spolu so snahou pripraviť všeobecného, a však nevojenského manažéra pre OS SR, malo pre vojenskú prax v konečnom dôsledku negatívny dopad. Absentujúca odborná pripravenosť, nedostatok vedomostí a praktických skúseností s riadením a velením vojenským jednotkám majú dodnes negatívny dopad. Reflektuje to vysoká fluktuácia, demotivácia profesionálnych vojakov a zamestnancov, a v konečnom dôsledku vysoká odchodovosť.

Pretože sme v súčasnosti dramaticky konfrontovaní s bumerangovým efektom v minulosti nedostatočného záujmu vedenia rezortu o vojenské vzdelávanie identifikujeme faktory, ktoré ovplyvňujú vzdelávanie vojenského personálu. (MORONG,2023, s.12).

Deficit odborného vojensko-pedagogického personálu má negatívny dopad na odborné vzdelávanie, či už kadetov počas vysokoškolského štúdia alebo aj profesionálnych vojakov v odborných kurzoch, ktoré sú riadené Centrom vzdelávania. Od roku 2021 nastal nárast odborného pedagogického personálu podieľajúceho sa na vzdelávaní budúcich dôstojníkov, stále je však tento počet nepostačujúci.

Doc. Morong vo viacerých publikáciách poukazuje na deficit personálnych zdrojov a zároveň predstavuje návrh modifikácie modulu pre vzdelávanie v odbornosti L10 i vo veliteľských odbornostiach.

Pred rokom 2004 sa ešte na odbornej profilácii v každej logistickej špecializácii podieľali 2 – 3 vysokoškolskí učitelia, čo môžeme považovať za dostatočný počet pedagógov na poskytnutie plnohodnotného odborného vzdelávania. A však v priebehu rokov 2004 až 2021 nastali v AOS reorganizácie, ktoré menili stratégiu vzdelávania v zmysle zamerania a nevojenské študijné programy, s neskoršou snahou zachovať nevyhnutné spektrum študijných programov pri nedostatku garantov týchto programov a tendenciou budúcich dôstojníkov logistiky pripravovať nie po špecializáciách, ale v spoločnej odbornosti L 10. A to všetko pri minimálnom personálnom obsadení pedagógov, zodpovedných za odborné vzdelávanie v predmetnej odbornosti. (MORONG,2023, s.13).

Deficit odborného vojensko-pedagogického personálu evidujeme i pri kariernom a odbornom vzdelávaní, ktoré podľa druhu kurzu zabezpečuje lektorský a pedagogický zbor AOS, externí lektori z útvarov a zariadení rezortu MO SR ako aj externí lektori z Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR. Nakoľko v snahe poskytovať čo najnovšie informácie a poznatky z praxe žiada Centrum vzdelávania lektorov z útvarov, má to negatívny dopad na vedenie výcviku a zabezpečenie bežných aktivít útvaru. V súčasnosti majú velitelia veľmi nízku personálnu obsadenosť veliteľských funkcií, a je pre nich ruiniujúce vyčleňovať personál pre potreby výučby.

3.1.2 Dopĺňovanie ozbrojených síl absolventmi DKAVŠ

Za ďalší kritický bod systému vojenského vzdelávania môžeme označiť projekt dopĺňovania ozbrojených síl absolventmi DKAVŠ, ktorý je dlhodobou hodnotený viacerými odborníkmi za neefektívny najmä pre vybrané vojenské odbornosti. Týka sa to najmä špecifických odborností ako je logistická odbornosť L10, ženijné či veliteľské odbornosti kde je nenahraditeľné vojenské vysokoškolské vzdelávanie a trojmesačná odborná príprava, ktorú poskytuje DAVŠ, je neadekvátna. Absolventi DKAVŠ nedokážu úspešne vzdorovať požiadavkám na plnenie úloh a na výkon funkcie rezignujú často žiadosťou o zmenu vykonávanej funkcie alebo o prepustenie zo služobného pomeru. Doc. Morong označil na medzinárodnej vedeckej konferencii projekt dopĺňovania ozbrojených síl absolventmi DKAVŠ v odbornosti L10 a vo veliteľských odbornostiach za ekonomicky nevýhodný a odborne neakceptovateľný. (Morong, 2023).

Významným podmieňujúcim faktorom vzdelávacieho procesu dôstojníkov je aj skupina budúcich dôstojníkov – absolventov DKAVŠ, ktorí prichádzajú z iných sektorov štátnej sféry. Jedná sa o príslušníkov Policajného zboru, Zboru väzenskej a justičnej stráže, Železničnej polície, Hasičského a záchranného zboru, Národného bezpečnostného úradu a colníkov, ktorí prechádzajú do OS SR a služobný úrad im priznáva podľa §50 Zákona 281/2015 o štátnej službe profesionálnych vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov vojenskú hodnosť, ktorú predtým dosiahli alebo im bola priznaná podľa osobitného predpisu. Nakoľko daní príslušníci podľa Čl.7 ods. 2. Služobného predpisu HSÚ č. 109/2022 spĺňajú požiadavky na vojenskú hodnosť a súčasne spĺňajú odborné požiadavky na výkon funkcie podľa čl. 2 ods. 1 až 4, nemusia absolvovať DKAVŠ ani žiaden iný kurz.

Aj napriek tomu, že prestup takýchto dôstojníkov nie je zaznamenaný vo veľkom množstve, nastávajú problémy s neznalosťou všeobecne uznávaných pravidiel, odborných znalostí, morálnych a mravných hodnôt vychádzajúcich z vojenských či historických tradícií a z postavenia ozbrojených síl Slovenskej republiky. Ich správanie, vystupovanie a velenie nezodpovedá správaniu dobre pripraveného dôstojníka OS SR. (Saganová, 2024, str. 136)

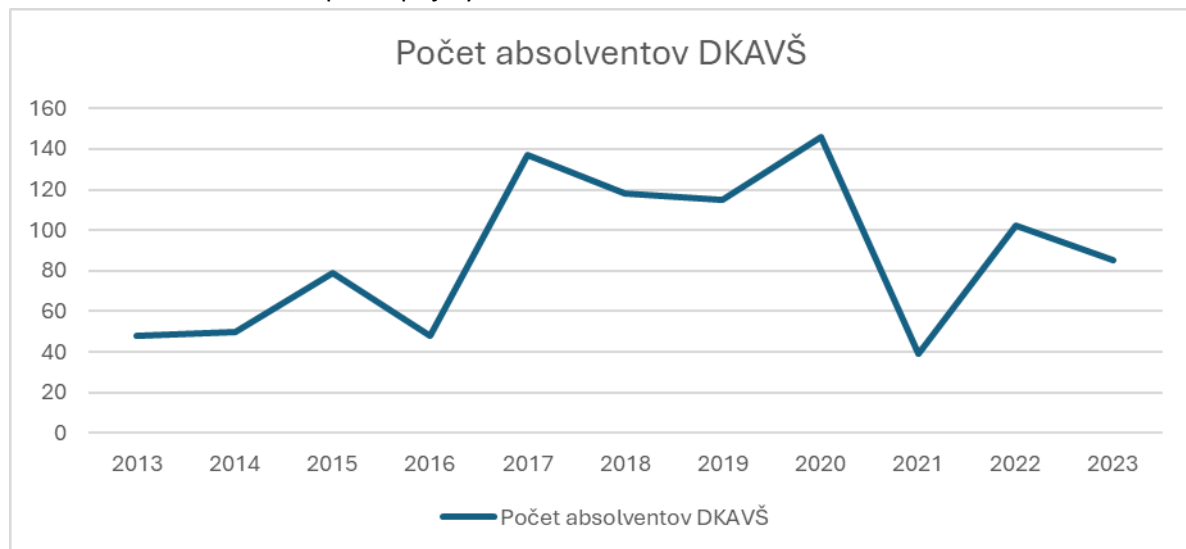
Z komparácie údajov Štatistických ročeniek personálu OS SR za posledných desať rokov, od roku 2013 až 2023, môžeme dedukovať, napriek viacerým negatívnym dopadom daného spôsobu získavania dôstojníkov OS SR, neustály nárast počtu prijatých absolventov DKA VŠ, mimo obdobia, ktoré bolo poznačené pandemiou ochorenia COVID-19 čo môžeme vidieť v nižšie uvedenej tabuľke.

Tabuľka 2 Počet prijatých absolventov DKA VŠ v období rokov 2013-2023

Názov kurzu	ROK										
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
DKA VŠ	48	50	79	48	137	118	115	146	39	102	85

Zdroj: vlastné spracovanie, (s využitím údajov Personálneho úradu GŠ OS SR)

Tabuľka 3 Grafické zobrazenie počtu prijatých absolventov DKA VŠ v období rokov 2013-2023

Zdroj: vlastné spracovanie, (s využitím údajov Personálneho úradu GŠ OS SR)

Takéto dopĺňovanie dôstojníkov takmer celého spektra vojenských odborností hodnostného zboru dôstojníkov prostredníctvom absolvovania DKA VŠ nemôžeme považovať za systémové a efektívne. DKA VŠ by mal byť využívaný len výnimočne pre vojenské odbornosti, na ktoré nemá AOS akreditované študijné programy ako sú lekári, duchovní, psychológovia a podobne.

3.2 Faktory v oblasti finančných zdrojov určených na modernizáciu

Aktuálnosť a primeranú odbornosť v oblasti vzdelávania je potrebné zabezpečiť modernými vzdelávacími priestormi, prostriedkami a materiálom. Rozvoj a priebežná modernizácia je úlohou nie len AOS a CV ale malo by byť v záujme celých OS SR podporovať vzdelávacie inštitúcie. Práve učebno-výcvikové zariadenia s potrebným technologickým vybavením dokážu u študentov a absolventov odborných kurzov zvýšiť spôsobilosť a overiť si získané teoretické poznatky. Pagáčik poukazuje vo svojom článku, Rozvoj vzdelávania Akadémie ozbrojených síl gen. M.- R. Štefánika v oblasti logistiky, na úsporu financií zriadením multifunkčnej učebne, kde by sa dokázalo v priebehu piatich rokov ušetriť viac ako 50 tis. eur.

Tabuľka 1 Prehľad úspory finančných prostriedkov zriadením multifunkčnej učebne

Výcvikový rok	Plánované náklady	Náklady na vyškolenie 10 príslušníkov MO alebo OS SR	Vyškolenie kadetov AOS na IIS SAP	Úspora finančných prostriedkov zriadením špecializovanej učebne
VR 2024	50 100,00	20 000,00	2 550,00	- 27 550,00
VR 2025	2 350,00	20 000,00	2 550,00	-7 350,00
VR 2026	2 350,00	20 000,00	2 550,00	12 850,00
VR 2027	2 350,00	20 000,00	2 550,00	33 050,00
VR 2028	2 350,00	20 000,00	2 550,00	53 250,00
Celkom ušetrené náklady za 5 rokov				53 250,00

Zdroj: Pagáčik, 2023

Pozitívne môžeme zhodnotiť neustálu modernizáciu simulačného centra AOS, ktoré disponuje najmodernejšími simulátormi bojových vozidiel, simulátormi streľby, bezpilotných leteckých systémov, systému riadenia a velenia hC2. Realizuje kurzy a aktuálne aj odborný kurz pre operátorov bezpilotných leteckých systémov v kvalifikačnej kategórii BUQ I-II.

Môžeme konštatovať, že tempo modernizácie simulačného centra rýchlo odpovedá na súčasnú éru informačnej spoločnosti, ktorá je plná technologických pokrokov, nových trendov, využívajúca flexibilné vzdelávanie, e-learning, novodobé informačné a komunikačné technológie na podporu získavania vedomostí a odborných znalostí. Informácie a poznatky sú rýchlo vytvárané, vymieňané, spoločne používané a oznamované prostredníctvom všetkých sietí sveta. Je potrebné prijať opatrenia a budovať novú informačnú spoločnosť, ktorá nám bude nápomocná pri modernizácii a optimalizácii vzdelávacieho procesu.

Používanie a aplikácia IKT do systému vzdelávania musí rešpektovať ľudské práva a základné slobody, vrátane osobného súkromia a práva na slobodu myslenia, svedomia a vierovyznania v súlade s príslušnými medzinárodnými listinami.

Implementácia IKT do vzdelávania dôstojníkov OS SR sa v súčasnosti využíva pri zavedení *e-learningu* v jednotlivých kurzoch, pri *on-line zahraničných kurzoch*, *ADL kurzoch*, či pri využívaní už spomínaných *simulačných technológií*, ktoré predstavujú dôležitý technický a systémový prostriedok pri výcviku a vzdelávaní jednotiek. Umožňujú prípravu a rozvoj jednotlivca ako aj celých skupín na účinnejšie a efektívnejšie vykonávanie vojenských operácií na území SR v národnom prostredí, ale aj v spolupráci so zahraničnými partnermi krajín NATO. Vytvárajú čo najreálnejšie prostredie pre riešenie bojových a nebojových udalostí z vytváraných scenárov budovaných na základe aktuálnych potrieb a cieľov výcviku.

Taktiež je v dnešnej dobe čoraz viac využívaná pri vzdelávaní, ale aj pri organizovaných vedeckých konferenciách, či pri kurzoch so zahraničnými účastníkmi *komunikácia prostredníctvom videokonferencií*. Videokonferenčné systémy sú už na tak vysokej úrovni, že človek po chvíli zabudne, že komunikuje prostredníctvom videokonferenčného systému a nie „face to face“.

ZÁVER

Odborne vzdelaní a pripravení dôstojníci OS SR zabezpečujú vo svojich funkciách zvládnutie bezpečnostných výziev, správne strategické rozhodovanie, úspešné velenie a riadenie svojich vojsk. Vzdelávací proces, ktorý je zavedený v ozbrojených silách je nesmierne hodnotný činiteľ a poskytuje intelektuálny základ každému absolventovi vzdelávania. Akékoľvek spochybňovanie účelnosti vzdelávania profesionálnych vojakov je ako spochybňovanie účelu vzdelávania vo všeobecnosti.

V tomto príspevku sme sa zamerali na faktory vzdelávania podmieňujúce kvalitu vzdelávacieho procesu v oblasti ľudských zdrojov a to najmä na deficit odborného vojensko-pedagogického personálu, ale aj u odborných špecialistov nemenej obľúbený spôsob získavania dôstojníkov OS SR prostredníctvom DKAVŠ. V oblasti finančných zdrojov sme sa bližšie zamerali na modernizáciu infraštruktúry vzdelávacích inštitúcií a zavádzanie nových IKT do procesu vzdelávania. Daná problematika je veľmi rozsiahla a preto sme sa v príspevku venovali len tým aspektom vzdelávania dôstojníkov, ktoré riešime v našej ďalšej štúdii. Cieľom bol rozbor vzdelávacieho systému, identifikácia slabších oblastí vzdelávania hodnotného zboru dôstojníkov a tým smerovanie k optimalizácii a k efektívnejšiemu využívaniu vzdelávacích aktivít v prospech OS SR.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

- ADAMIKOVÁ, P. 2013. *Vojenské vysokoškolské vzdelávanie na Liptove*. Liptovský Mikuláš: Akadémia ozbrojených síl generála M. R. Štefánika, 2013. ISBN 978-80-8040-641-7
- Ministerstvo obrany Slovenskej republiky, 2021, *Obranná stratégia Slovenskej republiky*, 32 s., ISBN 978-80-89261-86-4
- Ministerstvo obrany Slovenskej republiky, 2022 *Dlhodobý plán rozvoja rezortu ministerstva obrany s výhľadom do roku 2035*. Bratislava. 2022. [online]. [cit. 2024-01-30]. Dostupné na internete:<https://www.mosr.sk/dlhodoby-plan-rozvoja-rezortu-ministerstva-obrany-s-vyhľadom-do-roku-2035/>
- MORONG, Stanislav, *Vzdelávanie – nosný pilier rozvoja vojenskej logistiky*, [elektronický dokument] <https://doi.org/10.52651/vl.c.2023.9788080406608.11-24>, ISBN: 978-80-8040-660-8 (online), 2023, s. 11-24
- PAGÁČIK, Juraj, *Rozvoj vzdelávania Akadémie ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika v oblasti logistiky*, 2023. [elektronický dokument] <https://doi.org/10.52651/vl.c.2023.9788080406608.48-63>, ISBN: 978-80-8040-660-8, 2023, s. 48-63
- PAPŠOVÁ, Monika, *Outsourcing and back sourcing of catering services in the Armed Forces of the Slovak Republic* [elektronický dokument] [CREPC_ID: 1048767]. / In: *Logistikata i obšttestvenite sistemi* [elektronický dokument]: sbornik dokladi ot naučna konferencija / zost. [bez zostavovateľa]. - Veliko Tarnovo: Nacionalen vojenen universitet "Vasil Levski", 2023, s. 102-111.
- Personálny úrad OS SR Liptovský Mikuláš, *Štatistická ročenka personálu OS SR 2014*, , ISBN 978-80-89609-08-6, 2015
- Personálny úrad OS SR Liptovský Mikuláš, *Štatistická ročenka personálu OS SR 2015*, ISBN 978-80-89609-11-6, 2016
- Personálny úrad OS SR Liptovský Mikuláš, *Štatistická ročenka personálu OS SR 2016*, ISBN 978-80-89609-14-7, 2017
- Personálny úrad OS SR Liptovský Mikuláš, *Štatistická ročenka personálu OS SR 2017*, ISBN 978-808-960-917-8, 2018
- Personálny úrad OS SR Liptovský Mikuláš, *Štatistická ročenka personálu OS SR 2018*, ISBN 978-80-89609-208, 2019
- Personálny úrad OS SR Liptovský Mikuláš, *Štatistická ročenka personálu OS SR 2019*, , ISBN 978-80-89609- 239, 2020
- Personálny úrad OS SR Liptovský Mikuláš, *Štatistická ročenka personálu OS SR 2020*, ISBN 978-80-89609-26-0, 2021
- Personálny úrad OS SR Liptovský Mikuláš, *Štatistická ročenka personálu OS SR SR 2021*, ISBN 978-80-89609-29-1, 2022
- Personálny úrad OS SR Liptovský Mikuláš, *Štatistická ročenka personálu OS SR 2022*, ISBN 978-80-89609-32-1,, 2023

Medzinárodná vedecká konferencia
„AKTUÁLNE PROBLÉMY VOJENSKEJ LOGISTIKY A MANAŽMENTU ZDROJOV
V OBLASTI OBRANY A BEZPEČNOSTI - 2024“
23. októbra 2024, Liptovský Mikuláš

Personálny úrad OS SR Liptovský Mikuláš, *Štatistická ročenka personálu OS SR 2023*, ISBN 978-80-89609-345, 2024

PEFRUFOVÁ, Mária, *Aktuálny stav, problémy a trendy profesijného vzdelávania v oblasti vodcovstva v podmienkach OS SR*, *Nové trendy profesijnej prípravy v Ozbrojených silách a bezpečnostných zboroch 2022*, [elektronický dokument], ISBN: 978-80-8040-630-1, 2022, str. 28-58

SAGANOVÁ, Monika, *Aktuálny stav a problémy v oblasti vzdelávania dôstojníkov Ozbrojených síl Slovenskej republiky*, Zborník: *Nové trendy profesijnej prípravy v Ozbrojených silách a bezpečnostných zboroch 2024*, [elektronický dokument], ISBN: 978-80-8040-670-7 (online), 2024, str. 133-140

VANĚK, Oldřich, 1989, *Vznik a vývoj technické školy Československo-sovětského přátelství (podklad pro tradice školy)*, Závěrečná zpráva vědeckovýzkumné úlohy S3-SP-VN/VVTŠ-01. Liptovský Mikuláš, Vysoká vojenská technická škola ČSSP v Liptovskom Mikuláši, 145 s.

Vnútorný systém kvality Centra vzdelávania AOS, AOS - 275/3 - 13/2018, [elektronický dokument]https://archiv.aos.sk/cv/dokum/Internal_System_of_Quality_of_PME_Center_2018.pdf, 2018

kpt. Ing. Monika SAGANOVÁ

študentka externého doktorandského štúdia

Akadémia ozbrojených síl generála M. R. Štefánika

Demänová 393, 031 01 Liptovský Mikuláš 1, Slovenská republika

kuciakova.monika7@gmail.com